

Yayın Tarihi: 10.10.2023 - Yazar: Ferdi Asım Hellaç

Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Nedir, Hangi Vergiler Uzlaşma Kapsamındadır?

1. Giriş

Vergi incelemelerine dayanılarak mükellefler adına tarh edilecek **vergiler** ve bunlara ilişkin **vergi ziyayı** cezaları ile **1/1/2023 tarihinden itibaren 15.000 Türk lirasını aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları tarhiyat öncesi uzlaşma** kapsamındadır.

2. Uzlaşma Nedir?

Uzlaşma, mükelleflerin **ikmalen, re'sen ve idarece tarh edilecek/edilen vergiler ve bunlara ilişkin kesilecek/kesilen vergi ziyayı cezaları** konusunda yargı yoluna başvurmadan, vergi idaresi ile anlaşmak amacıyla başvurabilecekleri idari bir çözüm yoludur. **Uzlaşma, tarhiyat öncesi ve tarhiyat sonrası uzlaşma olarak ikiye ayrılır.** Bizler tarhiyat öncesi uzlaşmayı ele alacağız.

"Mükellefler, tarhiyat öncesi veya tarhiyat sonrası uzlaşma uygulamalarından ancak birini kullanabilir."

3. Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Nedir?

Tarhiyat öncesi uzlaşma, haklarında vergi incelemesine başlanmış mükelleflerin, bu inceleme kapsamında kendilerine vergi tarh edilmeden ve vergi ziyayı cezası kesilmeden önce kullanabilecekleri bir haktır.

Tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamındaki vergi ve cezalar şunlardır:

- Vergi incelemeleri sonucunda bulunan matrah veya matrah farkları üzerine salınacak vergiler,
- Yukarıda belirtilen vergilere ilişkin olarak kesilecek vergi ziyayı cezaları,
- 1/1/2023 tarihinden itibaren 15.000 Türk lirasını aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları. Uzlaşmaya konu edilebilecek usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının tespitinde, cezayı gerektiren fiil bazında kesilecek toplam ceza tutarı dikkate alınacaktır.

"Uzlaşma kapsamına alınan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının tutarı, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesine göre tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır."

4. Uzlaşma Kapsamı Dışında Olan Cezalar Nelerdir?

Tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamı dışında kalan vergi ve cezalar şunlardır:

- Kaçakçılık suçlarından dolayı 3 kat vergi ziyai cezası kesilecek vergiler ile bunlara ilişkin cezalar,
- Kaçakçılık suçlarına iştirak nedeniyle vergi ziyasına sebebiyet verilmesi halinde kesilecek cezalar,
- Vergi incelemesine dayanmaksızın bulunan matrah veya matrah farkları üzerinden tarh edilecek vergiler ile kesilecek vergi ziyai cezası, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları,
- **1/1/2022 tarinden itibaren 6.800 Türk lirasını** aşmayan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları.

5. Kimler Uzlaşma Talebinde Bulunabilir?

Tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde;

- Mükellef, ◇ Noterden alınmış vekâletnameye dayanarak mükellefi temsil eden kişiler,
- Tüzel kişiler, küçükler ve kısıtlılarla, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunların kanuni temsilcileri, bulunabilir.

6. Uzlaşma Talep Süresi Nedir?

İncelemeye tabi tutulan mükellefler incelemenin başlangıcından inceleme ile ilgili son tutanağın düzenlenmesine kadar geçen süre içerisinde her zaman uzlaşma talebinde bulunabilirler.

İnceleme elemanlarınca yapılacak **"uzlaşmaya davet"** hallerinde ise, davet yazısının mükellefe tebliğ tarihinden itibaren **en geç 15 gün** içerisinde uzlaşma talebinde bulunulabilir.

7. Uzlaşma Talebi Nereye Nasıl Yapılmalıdır?

Tarhiyat öncesi uzlaşma talebi, vergi incelemesini yapan inceleme elemanlarına veya bu elemanların bağlı bulunduğu ekip veya grup başkanlığına yazılı olarak yapılmalıdır. Ayrıca uzlaşma talebinin inceleme tutanağında yer alması da ilgili merciye yazılı başvuru yerine geçer.

Uzlaşma talebine ilişkin verilecek dilekçeye mükellefin adı, soyadı, unvanı ve adresi; başvuru vekil tarafından yapılıyorsa vekilin adı, soyadı, vekâletname tarih ve numarası, incelemenin ilgili olduğu vergilendirme dönemi yazılmalı ve vekâletname dilekçeye eklenmelidir.

8. Uzlaşma Tarihi Mükellefe Ne Zaman Bildirilir?

Yapılacak olan uzlaşma görüşmesinin yeri, günü ve saati, bir yazı ile uzlaşma gününden **en az 15 gün** önce mükellefe bildirilir veya inceleme tutanağına yazılır.

9. Uzlaşma Tarihi Ertelenebilir Mi?

Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra, mükellefin herhangi **bir zorunlu sebeple toplantıya katılamayacak olması veya komisyonun herhangi bir nedenle toplanamaması hallerinde** uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir.

10. Mükellef Uzlaşma Talebinden Vazgeçebilir Mi?

Uzlaşma talebinden vazgeçildiği takdirde; bu husus mükellef tarafından uzlaşma gününden önce, inceleme raporunu düzenleyen inceleme elemanına veya uzlaşma komisyonuna sekretarya hizmeti veren birime yazılı olarak bildirilmelidir. Bu durumda mükellef tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunmamış sayılır.

11. Uzlaşma Davetine Uyulmaması Halinde Ne Olur?

Mükellefin bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte uzlaşma davetine uyulmaması hallerinde **"uzlaşma temin edilememiş"** sayılır.

"Uzlaşmanın temin edilemediği durumda, mükellefin tarhiyat sonrası uzlaşma hakkı ortadan kalkar. Bu nedenle mükellef, tarhiyat sonrası uzlaşma hakkını kullanmak istiyorsa mutlaka uzlaşma gününden önce tarhiyat öncesi uzlaşma talebinden vazgeçtiğini yazılı olarak bildirmelidir."

12. Uzlaşma Görüşmelerine Kimler Katılabilir?

Tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmelerine;

- Mükellef,

- Noterden alınan vekâletname ile vekili (vekâletnamelerde **"uzlaşma"** ibaresinin bulunması şarttır),

- Tüzel kişiler, küçükler ve kısıtlılarla, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunların kanuni temsilcileri, katılabilir. Uzlaşma sırasında mükellef isterse, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci veya 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir **mali müşavir** bulundurulabilir.

13. Tarhiyat Öncesi Uzlaşmada Kısmi Uzlaşma Nasıl Olur?

Mükellefler, verginin matrah farkları itibarıyla bölünebildiği durumlarda uzlaşma görüşmesi sırasında matrahın bir **kısmı için de uzlaşma talebinde bulunabilirler.**

"Tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmesinin kısmi uzlaşma ile sonuçlanmış olması halinde uzlaşamayan kısım için tarhiyat sonrası uzlaşma talep edilemez."

14. Uzlaşma Nasıl Vaki Olur?

Uzlaşma görüşmesi sonunda, komisyonun teklifinin mükellefçe kabul edilmesi durumunda "**uzlaşma vaki olmuş**" yani gerçekleşmiş sayılır.

Uzlaşmanın vaki olması halinde, üç nüsha olarak düzenlenen ve imzalanan uzlaşma tutanağının bir örneği mükellef veya vekiline verilir.

15. Uzlaşmanın Vaki Olmaması Halinde Ne Olur?

Uzlaşma görüşmesi sonucunda komisyonun teklifinin mükellef tarafından kabul edilmemesi halinde "**uzlaşma vaki olmamış**" sayılır. Bu durumda komisyonun nihai teklifinin yer aldığı bir tutanak düzenlenir ve bu tutanak komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır. İmzalanan tutanağın bir örneği mükellefe veya vekiline verilir.

Mükellef, komisyonun teklifini sonradan kabul etme imkânına sahiptir. Bu durumda mükellef, vergi dairesi tarafından düzenlenen vergi/ceza ihbarnamesine **30 günlük dava açma süresinin sonuna kadar uzlaşma komisyonunun teklifini kabul edebilir.** Bu takdirde, söz konusu dilekçe ile başvuru tarihi itibarıyla uzlaşma vaki olmuş sayılır ve buna göre işlem yapılır.

"Uzlaşma komisyonunun nihai teklifinin yer aldığı söz konusu tutanağın bir kısmının kabul edilip bir kısmının kabul edilmemesi mümkün değildir."

16. Uzlaşmanın Temin Edilmemesi Halinde Ne Olur?

Mükellefin; uzlaşma komisyonunun davetine katılmaması, uzlaşma görüşmesine geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya **ihtirazi kayıtle imzalamak** istemesi halinde “**uzlaşma temin edilememiş**” sayılır.

- Uzlaşma temin edilemediği takdirde, komisyon tarafından bu konuyu belirtmek üzere tutanak düzenlenir ve bir örneği anında hazır bulunan mükellefe veya vekiline tebliğ edilir.
- Mükellefin uzlaşma toplantısına katılmaması veya kendisine tebliğ edilmek istenen tutanağı imzalamak istememesi durumunda bu hususu belirten tutanağın bir örneği mükellefe, bir örneği de inceleme elemanına posta ile gönderilir.
- Uzlaşmanın temin edilemediği veya uzlaşma görüşmeleri sonucunda uzlaşmanın vaki olmadığı durumda, inceleme elemanı tarafından bu husus inceleme raporunda belirtilir veya raporla birlikte söz konusu tutanak bir yazı ile vergi dairesine gönderilir. Muhatabın bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte uzlaşma davetine uyulmaması hallerinde uzlaşma konusunda başkaca bir işlem yapılmaz ve uzlaşma temin edilememiş sayılır ve mükellefin tarhiyat sonrası uzlaşma hakkı ortadan kalkar.

17. Uzlaşma Sağlanması Halinde Yargı Yoluna Gidilir Mi?

Uzlaşma, vergi idaresinin tek taraflı olarak yaptığı idari bir işlem değildir. İdari işlemler hakkında yargı yoluna gidilebilmesine karşın uzlaşmanın sağlanması halinde üzerinde uzlaşılan hususlar hakkında yargı yoluna gidilemez.

18. Uzlaşmanın Sonuçları Nelerdir?

- Uzlaşma görüşmesi sonucunda düzenlenen tutanaklar kesindir ve ilgili vergi daireleri tarafından gerekli işlemlere hemen başlanır.
- Üzerinde uzlaşma sağlanan veya tutanakla tespit edilen hususlar hakkında dava açılmaz ve hiçbir merciye şikâyette bulunulamaz.
- Uzlaşma görüşmeleri sonucunda uzlaşma temin edilemez veya uzlaşma vaki olmaz ise mükellefler tarhiyat sonrası uzlaşma talep edemezler.
- Uzlaşılamayan vergi ve cezalara ilişkin olarak vergi dairesince düzenlenen ihbarnameye karşı, ihbarnamenin **tebliğ tarihini takip eden 30 gün içerisinde yargıya başvurma hakkı ve cezada indirim hakkı** devam eder.

19. Uzlaşılan Vergi ve Cezalar Nasıl Ödenir?

Uzlaşılan vergi ve vergi ziyai cezalarına ilişkin tutanağa istinaden tahakkuk fişi düzenlenir. Uzlaşma tutanağı, vergi ve cezaların ödeme sürelerinden önce mükellefe tebliğ edilmişse; kanuni ödeme sürelerinde, ödeme süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra mükellefe tebliğ edilmişse; uzlaşma tutanağının **tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde** ödenir. Ayrıca, üzerinde uzlaşılan vergi miktarına bu verginin normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının

imzalandığı tarihe kadar geçen süre için gecikme faizi hesaplanır.

20. Uzlaşmanın Gerçekleşmesi Durumunda Uzlaşılan Cezada İndirim Var mıdır?

213 sayılı Vergi Usul Kanununun **376** ncı maddesinde 7338 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, **uzlaşmanın vaki olması durumunda üzerinde uzlaşılan vergi veya vergi farkının tamamı ile vergi cezalarının %75'inin ödeme süreleri içinde ödenmesi halinde üzerinde uzlaşılan cezanın %25'i indirilir.**

Böylece, vergi ziyai cezasının yanı sıra 15.000 Türk lirasını (2023 yılı için) aşan ve üzerinde uzlaşılan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının %75'inin 1 ay içinde ödenmesi durumunda uzlaşılan cezanın %25'i indirilir.

Konu hakkında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan "**Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği**"ne ulaşmak için **tıklayınız.**

Konuya ilişkin daha fazla bilgi almak için **iletişime** geçebilirsiniz.

Online danışmanlık hizmeti almak veya hizmet paketlerimizi incelemek için **buraya** tıklayınız.

Ferdi Asım Hellaç

Mali Müşavir

Kaynak : <https://hellac.com/blogdetay/tarhiyat-oncesi-uzlasma-nedir-hangi-vergiler-uzlasma-kapsamindadir>

Erişim Tarihi : 10.06.2026